

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев2 771/07
20.12.2007. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Надежде Радевић, Слободана Спасића, Миломира Николића и Јованке Кажих, чланова већа, у правној ствари тужилаца АА и други, које све заступају АБ и АВ, адвокати, против туженог "ББ", кога заступа БА, адвокат, ради исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Окружног суда у Новом Саду Гж.бр.1560/06 од 15.02.2007. године, у седници одржаној 20.12.2007. године донео је

П Р Е С У Д У

Ревизија тужилаца изјављена против пресуде Окружног суда у Новом Саду Гж.бр.1560/06 од 15.02.2007. године ОДБИЈА СЕ као неоснована.

Захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију СЕ ОДБИЈА.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Новом Саду П.бр.6127/03 од 18.11.2005. године одбијен је као неоснован примарни тужбени захтев којим су тужиоци тражили да се утврди да су ништаве одредбе члана 2. став 1. у делу где се утврђује да је тужиоцима обезбеђен рад на другим пословима, члана 3. став 2. и члана 4. Споразума о престанку радног односа тужилаца код туженог, па да исте не производе правно дејство, затим да се утврди право тужилаца на исплату накнаде, односно отпремнине, према члану 48. Појединачног колективног уговора туженог од 15.10.2001. године у висини од 36 месечних (брuto) зарада остварених у јуну 2002. године, као и право на стимулативну накнаду за године стажа преостале до пуне старосне пензије, што је тужена дужна признати и трпети и да се тужена обавезе да тужиоцима исплати одређене новчане износе, који су ближе опредељени у изреци првостепене пресуде, са припадајућом законском затезном каматом, а на име разлике између 36 зарада сваког од тужилаца за јун 2002. године и исплаћеног износа 36 зарада сваком од тужилаца обрачунатих по програму туженог "Отворене могућности", као и да им накнади трошкове парничног поступка.

Ставом другим изреке одбијен је и евентуални тужбени захтев, којим су тужиоци тражили да се утврди да су ништаве одредбе члана 2. став 1. у делу где се утврђује да је тужиоцима обезбеђен рад на другим пословима, члана 3. став 2. и члана 4. Споразума о престанку радног односа тужилаца код туженог, па да исте не производе правно дејство, затим да се утврди право тужилаца на исплату разлике до пуног износа 36 нето зарада за месец који претходи престанку радног односа тужилаца код туженог и право тужилаца да тужени у њихову корист уплати припадајуће порезе и доприносе за обавезно пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО запослених, Филијала Нови Сад на основу од 36 припадајућих нето зарада за сваког од тужилаца, затим да се тужени обавезе да сваком од тужилаца исплати износ од по 50.000,00 динара са припадајућом законском затезном каматом на начин како је то ближе означено у изреци првостепене пресуде, на име разлике између 36 зарада сваког од тужилаца за јун 2002. године и исплаћеног износа 36 зарада сваком од тужилаца обрачунатих по програму туженог "Отворене могућности" као и да у корист тужилаца уплати припадајуће порезе и доприносе надлежном Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање запослених, Филијали у Новом Саду, на основу од 36 припадајућих нето зарада сваког од тужилаца и да им накнади трошкове парничног поступка. Ставом трећим изреке тужиоци су обавезани да туженом на име трошкова парничног поступка солидарно плате износ од 230.250,00 динара.

Пресудом Општинског суда у Новом Саду Гж.1560/06 од 15.02.2007. године одбијена је жалба тужилаца као неоснована, а првостепена пресуда је потврђена. Захтев туженог за накнаду трошкова одговора на жалбу тужилаца је одбијен.

Против наведене другостепене пресуде тужиоци су изјавили благовремену и дозвољену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију, којим је оспорио све ревизијске наводе и тражио накнаду трошкова ревизијског поступка.

Врховни суд је испитао правилност побијане пресуде на основу члана 399. ЗПП и утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на који Врховни суд пази по службеној дужности. Не постоји ни битна повреда одредаба парничног

..... поступка из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју се неосновано указује у ревизији, јер нижестепене пресуде садрже довољне, јасне и непротивуречне разлоге о одлучним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били радници туженог. У "ВВ" је 15.10.2001. године закључен Појединачни колективни уговор, који је у члану 48. предвиђао да запосленом не може престати радни однос због технолошких, економских и организационих промена против његове воље, да му радни однос може престати само на основу његове сагласности, односно на основу његовог захтева, те да запослени коме престаје радни однос на наведени начин има право на једнократну отпремнину у висини 36 месечних зарада остварених у претходном месецу, као и на стимулативну накнаду за године стажа преостале до пуне старосне пензије. Дана 30.01.2002. године закључен је уговор о купопродаји 70% друштвеног капитала "ВВ", са "ГГ" као купцем. Тим уговором купац се обавезао да ће у целости поступити по Социјалном програму приложеном у Анексу I, тачка л) Уговора, у којем је наведено да се тужени обавезује да у периоду до пет година неће бити принудних отпуштања, а смањење броја запослених биће могуће између осталог, и давањем накнаде за добровољно напуштање предузећа. У том циљу тужени је донео програм "Отворене могућности" као водич за Социјални и Програм запошљавања. Саставни део овог програма био је и формулар за пријављивање за програм добровољног напуштања. Дана 01.07.2002. године у оквиру туженог почела је са радом Агенција за Социјални и Програм запошљавања ради успостављања контаката радника туженог и добијања потребних информација и помоћи у опредељењу. Дана 25.06.2002. године закључен је споразум између туженог и синдикалне организације туженог којим је усаглашен појам тумачења "зараде остварене у претходном месецу", као основног појма за утврђивње висине накнаде за добровољно напуштање туженог, као дела Социјалног програма туженог. Споразумне стране су се усагласиле да се одреде максимални и минимални лимити личне нето зараде при израчунавању једнократне новчане накнаде за добровољно напуштање Друштва, па је минимални лимит нето зараде утврђен у висини од 9.000,00 динара (еквивалент од 150 евра), а максимални лимит у висини од 22.500,00 динара (еквивалент од 375 евра). Истим Споразумом предвиђено је да нето зарада подразумева основну зараду, накнаду за минули рад и накнаду за топли оброк остварену у јуну 2002. године. У члану 2. Споразума предвиђено је да тумачење појма "зараде остварене у претходном месецу" има примену и значај само у поступку реализације добровољног напуштања туженог као дела Социјалног програма. Након овога, сви тужиоци су у другој половини 2002. године поднели пријаве за програм добровољног напуштања туженог, а потом и захтев са молбом да им се омогући да учествују у Социјалном и Програму за запошљавање уз исплату новчаних средстава у складу са наведеним програмом. На основу ових захтева, између тужилаца и туженог су закључени споразуми о престанку радног односа и то за сваког тужиоца појединачно. Споразуми су били типски, са истим одредбама. У члану 2. став 1. Споразума о престанку радног односа констатовано је да потписом овог споразума запослени потврђује да је упознат да је услед промене у организацији рада Друштва престала потреба за његовим радом на пословима из члана 1. овог споразума и да му је обезбеђен рад на другим пословима у "ББ". У члану 3. став 1. утврђена је обавеза послодавца да у року од осам дана од дана потписивања споразума а најкасније до дана престанка радног односа запосленом исплати једнократну новчану накнаду у износу који је ближе опредељен у том ставу, док је ставом 2. констатовано да запослени потврђује да прихвата износ наведен у претходном ставу и да нема примедби на обрачун, што својим потписом овог споразума и потврђује. У члану 4. одређено је да потписом овог споразума запослени потврђује да је упознат са свим одредбама Социјалног програма "ББ" и Програма за добровољно напуштање компаније, као и са одредбама Појединачног колективног уговора о радним односима, те да својом изричитом вољом жели да учествује у овом програму. Даном престанка радног односа запосленом престају сва права и обавезе из радног односа и по основу радног односа у "ББ". Потписом овог споразума запослени се одриче било каквих других потраживања према "ББ", по било ком основу. Тужени је свим тужиоцима исплатио новчане накнаде у износима који су уговорени споразумима о престанку радног односа и у уговореним роковима.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови стали на становиште да захтеви тужилаца нису основани.

Закључени споразуми о престанку радног односа у оспореним одредбама нису ништави правни послови у смислу члана 103. Закона о облигационим односима (ЗОО), јер нису противни принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима. Осим тога, према правилном налажењу нижестепених судова, закључени споразуми не садрже ни елементе који би их чинили рушљивим, у смислу члана 111. ЗОО, јер приликом њихових закључења није било мана у погледу воље уговорних страна. Код утврђеног чињеничног стања да су се тужиоци прво пријавили за програм добровољног напуштања Друштва, да су затим поднели захтев да им престаје радни однос и тек након тога потписали споразуме о престанку радног односа, очито је да је цео тај поступак трајао одређени временски период у којем су тужиоци имали довољно времена за одлучивање, као и могућности да се информишу о условима за добровољно напуштање Друштва, о њиховим правима и о начину обрачуна новчане накнаде, што све указује да је закључивање Споразума о престанку радног односа резултат њихове слободно формиране и изражене воље усмерене на престанак радног односа код туженог.

Ревизијски наводи тужилаца о погрешној примени материјалног права нису основани.

Према тексту Споразума о престанку радног односа, исти је закључен на основу члана 99. и члана 101. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр. 70/01 и 73/01). Према члану 99. радни однос може престати на основу писменог споразума послодавца и запосленог, док се одредбе члана 101. односе на отказ од стране послодавца. У члану 101. став 1. тачка 8. прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за

обављањем одређеног посла. Одредбама члана 114. - 119. истог Закона прописан је начин решавања вишка запослених, па и обавеза послодавца да у одређеним ситуацијама донесе програм решавања вишка запослених. Одредбом члана 116. прописано је шта програм решавања вишка запослених треба да садржи, али он може да садржи и друге, специфичне и алтернативне начине решавања проблема вишка запослених, па то може бити и социјални програм који се заснива на принципу добровољности. Уколико запослени прихвати социјални програм који му је понуђен од стране послодавца, његов радно-правни статус се решава у складу са таквим програмом.

У овом случају, тужени је сачинио социјални програм, одредио услове за добровољно напуштање предузећа, утврдио начин и метод израчунавања накнаде за добровољно напуштање предузећа, објавио социјални програм, односно упознао запослене са његовом садржином, а тужиоци су га прихватили подношењем пријаве за програм добровољног напуштања, подношењем захтева да им се омогући да учествују у програму добровољног напуштања и потом својеволјно потписали Споразум о престанку радног односа. Тиме су се сагласили и са висином примљене новчане накнаде за добровољно напуштање посла и начином њеног обрачуна. Стога су неосновани ревизијски наводи да је та накнада морала бити утврђена у складу са одредбама члана 48. Појединачног колективног уговора "ББ", а не на начин како је то утврђено споразумом закљученим између туженог и синдикалне организације туженог 25.06.2002. године.

Будући да су тужиоци прихватили социјални програм који им је понуђен од стране туженог, то су неосновани и ревизијски наводи да тужиоцима припада отпремнина у складу са одредбама члана 117. Закона о раду, јер се ове одредбе, у погледу начина утврђивања висине отпремнине не примењују у ситуацији када се проблем решавања вишка запослених регулише социјалним програмом који се заснива на принципу добровољности и који не мора бити прихваћен од стране запослених.

Утврђено чињенично стање према којем је потписивање Споразума о престанку радног односа резултат сагласних, слободно формираних воља уговорних страна, указује да су неосновани и ревизијски наводи о погрешној примени материјалног права садржаног у одредбама члана 12., 13. и 14. Закона о облигационим односима, а како је предмет обавезе из закључених споразума могућ, допуштен и одређен, то нису повређене ни одредбе члана 47. и 48. истог закона.

Имајући у виду изложено, Врховни суд је ревизију тужилаца одбио као неосновану применом члана 405. ЗПП.

Захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију одбијен је, јер се не ради о трошковима који су били неопходни за одлучивање о ревизији.

Председник већа - судија,

Бранислава Апостоловић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

НН